SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.
V administraciji prejeman velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema **upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.**
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.
Vredništvo je v **Semeniških ulicah št. 2, I., 17.**
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefón-štev. 74.

Štev. 289. V Ljubljani, v soboto 18. decembra 1897. **Letnik XXV.**

Skupno pastirsko pismo

avstrijskih nadškofov in škofov ob priliki biserne maše sv. očeta Leona XIII.

Preljubljeni v Gospodu!

V teku desetih let se obeta katoličanom že tretjič lep družinski praznik. Ko smo pred desetimi leti napovedovali praznovanje zlate maše našega sv. Očeta Leona XIII., smo vas prosili in opominjali, da prosite nebeškega pastirja sv. cerkve, naj pomnoži dneve svojemu namestniku na zemlji, da se bo sv. cerkev v viharnih časih še dolgo veselila njegove ljubezníve skrbi. Bog je milostno uslišal molitve svojih vernikov. Pred petimi leti je obhajal katoliški svet petdesetletnico škofovskega posvečenja sv. Očeta in veliko je bilo takrat veselje njegovih zvestih in hvaležnih otrok. In sedaj se nam približuje nov praznik skupnega očeta, približuje se nam dan njegove biserne ali demantne maše; novega leta dan preteklo bode namreč 60 let od tistega časa, ko so sv. Oče darovali Bogu svojo prvo sv. mašo — pač preredka slovesnost v duhovskem življenju.

Visoki starček so se sicer postarali po letih, drugače pa so ostali, kakor so bili pred desetimi leti. Ni se jim postaral duh; niso jih strla leta; z neopešanimi dušnimi močmi stojé pred nami, kakor takrat, in brez prenehanja so svojim vernikom ljubezniv oče, zgubljenim ovčicam zvest pastir, vsemu človeštvu zavetje resnice in miru.

Božja previdnost, katero nas uči moliti zgodovina vladarjev in narodov, naravnava čudovito modro in usmiljeno, da v času hudih bojev in skušnjav bdè dolgo časa oči tistih, katere je za voditelje izbrala narodom. Zato se tako prisrčno zahvaljujemo Gospodu, da varuje z močno roko življenje našemu ljubljenemu cesarju; zato tako goreče prosimo za našega presvitlega vladarja še mnogo srečnih let v blagor njegovih narodov! Jednako milostno, kakor z našo posvetno, ravna Bog z našo duhovno domovino, z našo sveto cerkvijo. Že pred desetimi leti je bilo splošno prepričanje, da se dá iz tega, ker je Bog tako podaljšal življenje slabotnega starčka, postavljenega na svečnik svoje cerkve, sklepati na čudovite namene božje previdnosti. To prepričanje se je od tistega časa sem še bolj utrdilo. In zares. Čeprav naše slabe umrljive oči ne morejo prodreti skozi oblake, s katerimi zagrinja božja previdnost svoja pota, vendar prodere včasih kak svitel žarek to skrivnostno temo, da slutimo njene namene. In to skušamo tudi, ako se ozremo na življenje slavnega starčka na stolu svetega Petra.

Tudi sv. cerkev trpi, ko tako silno vró duhovi, ko ljudje neutrudno težé in hrepené po tem, da bi se razbile spone, v katere uklepa zaradi splošnega blagra božja in človeška veljava posameznega človeka, ko s tolikim naporom delajo na to, da bi se uresničil krivi evangelij, ki oznanjuje neodvisnost in neomejeno prostost človekovo. Tudi sv. cerkev trpi, ko hočejo milijoni z vso silo v enaki meri vživati pozemeljske darove vkljub temu, da je že naturna različnost in neenakost na zemlji. Vsak dan smo priče mogočnega gibanja, ki se prehaja po vsem človeštvu in je vzdržuje v nemiru in razburjenosti. Nova načela, doslej neznane želje, pravi ali dozdevni napredek v spoznavanju stvarij in prikaznij, ki nas obdajajo, nauki in nazori, ki dosedanje in staro zametujejo in vzbujajo na videz osrečujoče upe — taka načela se trosijo po delavnicah in temnih podstrešjih velikih mest, kakor tudi po priprostih vaških kočah ter močno razburjajo in vznemirjajo duhove. Kakor stojimo že blizu praga novega stoletja, tako se zdi, da se bližamo tudi novemu času, ki skuša v hudem boju prenarediti in preobraziti človeške razmere.

V takih časih potrebuje človeštvo bolj kot kedaj zanesljivega vodstva, in to imamo. Najvišji pastir krščanstva, katerega je Kristus postavil, da pase ovce in jagnjeta, spremlja s skrbnim očesom razvoj pozemeljskih stvarij. Ozira se na vse dele zemlje, povsod daje svete in naročila, visokim in nizkim kliče v spomin njihove dolžnosti, podaje potrebna zdravila za rane človeške družbe, opominja narode k miru in edinosti in vabi vse v skupni ovčji hlev. Ali ne vidimo, kako so sv. Oče na ta način delovali tudi v zadnjih desetih letih?

V svoji krasni okrožnici o uravnavi človeške družbe[1]) določujejo z nedosežno natančnostjo medsebojne dolžnosti ljudij, stavijo z razsvetljeno modrostjo mejnike dolž-

[1]) »Immortale Dei miserantis opus.« 1. Nov. 1885.

LISTEK.

Panslavizem.

Državni zbor ne zboruje več in kedo ve, bode li še nadaljeval tako glasno pričeto delovanje.

Samo o novem ministerstvu in njega namerah pisati je tudi nekam dolgočasno, torej so vsi nemški časnikarji postali takoj razburjeni, ko so slišali o slovanskem shodu.

Stari, tisočkrat premleti in pogreti „panslavizem“ potegnili so ročno iz stare časnikarske šare in to strašilo kažejo sedaj svojim bralcem po izreku: Decies repetita placebit.

Ta strah pa je tudi času popolnoma primeren. Saj je baš sedaj nosil sv. Miklavž pridnim otrokom darila, razposajenim pa rogačka s košem.

Nemci pa so bili v državnem zboru zelo razposajeni. Dobili so torej za Miklavža rogačka-„panslavizem“, katerega se silno boje politični otroci. Ako samo slišijo to grozno besedo, pokaže se jim že bledi strah na obrazih, ude pa jim stresa groza.

Slovani so do sedaj v Avstriji v vseh svojih jezikih molčali. Šele razbijanje po mizah in nečuvene psovke iz ust nemških razgrajačev so jim razvezale jezike.

In sedaj so govorili v Krakovu.

Narodnostna ideja, ki je razburjala mlado 19. stoletje, bode, kakor se vidi, tudi še pretresala naš vek, predno zatone v večnost. Slaboten starček je že ta vek in že nima zadosti močij, da bi dovršil važne naloge, ki čakajo rešitve. To razburjenje pa, ki mu pretresa sedaj ude, okrepilo ga bode, tako upamo.

Avstrijske Slovane je združilo in v trdno sklenjeni falangi pripravljeni so, braniti svoje pravice. To je lep sad terorizma nemških liberalcev in nacijonalcev, pa tudi lep sad terorizma breznarodnih socijalnih demokratov.

Kakor tisti, ki je šel, da bi preklinjal, pa je blagoslavljal, so tudi ti možje s svojim psovanjem vzbudili čut skupnosti mej avstrijskimi Slovani.

Od todi strašanski krik o „panslavizmu“ po nemških listih. Feliks Dahn in drugi nemški poetje pa prepevajo nemškim radikalcem po „Neue Freie Presse“ in drugod bojne pesmi ter jih kličejo na vojsko zoper Slovane.

Toda o teh pesnikih molčimo rajši:

Lasst mich aus mit deutschen Dichtern,
Die mit kleinlichen Sentenzen
Nur im Slavenhass die Freiheit
Deutschlands tölpelhaft tendenzen!

Kaže se skoro, da si hočeta stati kmalu nasproti dva tabora, nemški in slovanski. Slovani pa se ne bojujemo za hegemonijo, mi nečemo podjarmiti nikogar. Borimo se samo za svoje pravice in ker je pravica v našem taboru, tudi konečni uspeh ne more biti dvomljiv.

Dr. Friderik Dittes.

(Spisal A. P. Korošec.)

II.

Dittes pedagogičen pisatelj.

Pri ocenjevanju Dittesovih del se hočemo omejiti na njegovo „Schule der Pädagogik“, v katero je položil največji del svoje pedagogične modrosti. „Schule der Pädagogik“ obravnava dušeslovje, logiko, vzgojo in pouk, ljudskošolsko metodiko in zgodovino vzgoje ter pouka. Kar se dostaje njegove logike in psihologije, nam pač nikdo ne bo zameril, če ji pustimo pri miru. Kdor se želi v logiki in psihologiji izobraziti, se ne obrača do Dittesa. Sicer pa sta, akoravno važni, vendar le samo pomožni pedagogični vedi. A ostale tri knjige se pri marsikaterih pedagogih še zmeraj uvažujejo, zato jih hočemo tudi mi na kratko oceniti.

Čitatelj Dittesovih del najprej opazi, da se naš učenjak nekako boji opredelb. Dittes tudi sam čuti ta nedostatek, in da bi se opravičil, hoče z navidezno visokim razmotrivanjem dokazati, da so nepotrebne, ker so večkrat sila težke. Kajpada to ni zadosten razlog, da bi definicije ne bile potrebne. Vsaka eksaktna veda potrebuje vsaj kolikor mogoče točnih opredelb. Brez definicij trpi le resnica, javnost in razumljivost. To se more in mora očitati tudi Dittesu. Njegove razprave se sicer prijetno či-

nostim in pravicam posameznih stanov, opominjajo z apostolsko odkritostjo in srčnostjo gospodarje in delavce na dolžnost pravičnosti in stavijo na prvo mesto krščansko ljubezen, ki edina ponuja zdravila zoper brezštevilna sedanja zla, katera je napravila sebičnost v človeški družbi. In besede starčkove se niso razgubile po zraku; povsod so našle glasen odmev in tisoči blagoslavljajo danes svetega Očeta kot posredovalca miru v hudih bojih sedanjega časa. Nasproti silnemu hrepenenju po prostosti, ki bega duhove v naših časih, kažejo v drugem pastirskem pismu [1]) pravo krščansko prostost in pojasnjujejo narodom v luči sv. vere pravi pomen mnogo zlorabljene besede „domoljubje“.

Pri skrbi za pravo uravnavo človeške družbe pa niso prezrli tega, kar je potrebno za zgradbo duhovnega tempeljna, sv. cerkve. Njihova naloga je, to zgradbo, katero je začel staviti Zveličar na zemlji, zidati naprej po načrtu, ki ga označuje psalmist z lepimi besedami: „Jeruzalem, ki je zidan kakor mesto“, ter je tesno zvezan v enotno skupino.[2]) Zato so pozivali ljudstva in narode in je opominjali z očetovsko ljubeznijo, naj se odpovedó zmoti, naj poslušajo glas resnice in naj se vrnejo k edino pravi čedi Kristusovi, da bo, kakor je on hotel, en pastir in ena čeda.[3])

Zaradi tega so dali tistim, ki oznanjujejo nauke sv. vere in razlagajo besedo božjo, modre nauke in svéte, da bi se ogibali praznih ugibanj človeške modrosti ter podajali vernikom zdravo hrano neminljive besede božje.[4]) Zato so strnili s spominom na velezaslužnega redovnika, blaženega Petra Kanizija, nepresežen poduk o krščanski vzgoji, poduk, ki je tako primeren zlasti našemu času, kateri tako malo pozna načela krščanske vzgoje, in se še manj po njih ravna.[5])

Tako oklepajo sv. Oče s svojim velikim srcem in širnim pogledom katoliški svet; povsod čuje njihovo oko, na vse strani sega njihov pogled. Ni ga polja v javnem in zasebnem življenju, da bi ga ne bili pojasnili in svetu raztolmačili. Oni so in ostanejo zavetnik resnice in pravice. Cel svet pazno posluša njihove besede in se ravna po njihovih navodilih, naj zadevajo karkoli. Kakor drugi Mojzes zastopajo ljudstvo pred kraljevimi prestoli; zanesljivo je vodijo skozi puščavo tega pozemeljskega življenja ter razprostirajo v sveti molitvi nad njim svoje roke, da bi zmagalo v boju za krščansko vero.

[1]) »Libertas praestantissimum naturae bonum.« 20. Jun. 1888.
[2]) Psalm. 121, 3.
[3]) »Praeclara gratulationis publica testimonia.« 20. Jun. 1884.
[4]) Lit. encycl. 31. Julii 1894.
[5]) »Militantis Ecclesiae.« 1. Aug. 1897.

Toda, ljubljeni v Gospodu, v teh kratkih pastirskih besedah, katere vam pošiljamo o priliki bližajoče se biserne maše sv. Očeta, moremo le površno omeniti, s koliko višjepastirsko skrbjo vodijo sveto cerkev. Kjerkoli tlači človeštvo duševna stiska, kjerkoli mu preté nevarnosti, dvignejo svoj glas, da bi je potolažili in osrčili. Njihove besede so dragoceni biseri in neprecenljive vrednosti za človeštvo; zato pa naj jih krasé na dan njihove biserne maše tudi biseri naše hvaležnosti. Kakor smo krasili pred desetimi leti njihovo častitljivo glavo z zlatim častnim vencem, hočemo tudi prvi dan novega leta zopet radostno pozdraviti svojega skupnega očeta in najvišjega pastirja sv. cerkve ter se vdeležiti veselja, katero bo občutil cel katoliški svet, ko bo praznoval ta veseli dogodek. Mi vemo, kaj so nam sv. Oče; zato tudi nikar ne pozabimo, kaj smo in kaj bi jim vsaj morali biti tudi mi.

Kako vse drugačna, ljubljeni v Gospodu, je pač postala v naših časih naloga sv. cerkve in njenega najvišjega voditelja. Celo zemljo obsega njen nauk, njena vlada, njena duhovniška služba. V najbolj oddaljene kraje nosi zaklade milosti, ki so ji izročeni, da je varuje in oskrbuje, in nobenega ljudstva, nobenega naroda ne izključuje v svoji skrbi. — Pred to velikansko nalogo pa stojé sedaj sv. Oče brez pripomočkov. Saj še vedno traja skušnja, katero je pripustila božja previdnost, da je prišla nad apostolsko stolico. Oropani pripomočkov, potrebnih za vladanje sv. cerkve, katere so jim izročili v preteklih časih pobožni verniki za njene potrebe, so sv. Oče v največji zadregi. Toda njihovi otroci vedó to in ne bodo zapustili svojega očeta. Ne bodo jih pustili brez posvetnih sredstev, ki so neobhodno potrebna za spolnjevanje njihove visoke naloge. Kak domoljub bi bil, kdor bi odtegnil svojo roko, ako je domovina v nevarnosti? In tukaj je v stiski tisto kraljestvo, kateremu pripada naša duša s svojim nadnaravnim življenjem, od katerega dobiva življenje, hrano in varstvo za čas in večnost.

Ne, predragi v Gospodu, ne bomo jih zapustili v njihovih stiskah. Sin božji je ustanovil s svojim trpljenjem in svojo smrtjo svoje kraljestvo na zemlji ljudem v zveličanje; mi smo torej dolžni, da je vzdržujemo; veže nas k temu ljubezen in hvaležnost. Zato se hočemo te dolžnosti spominjati tudi ob tej tretji veseli slavnosti Leona XIII.

Z darovi svoje hvaležne ljubezni pa hočemo združiti še prav posebno darove svojih molitev, ter ponižno prositi večnega božjega pastirja svete cerkve, naj varuje svojega zvestega namestnika Leona XIII in naj zoper človeško pričakovanje kar najdalje mogoče milostno ohrani njihovo nežno življenje, da se v delovanju in naukih preljubljenega nam sv. Očeta vidno pokaže milosti polno vodstvo sv. Duha.

Za obhajanje biserne maše svetega Očeta, papeža Leona XIII., *zaukazujemo naslednje:*

1. To pastirsko pismo naj se prebere z lece v praznik sv. Štefana.

2. Na predvečer, to je 31. decembra t. l. naj se v ta namen zvoni.

3. Na dan biserne maše, dné 1. januvarja 1898

a) naj se poje slovesna sv. maša z zahvalno pesmijo „Te Deum“,

b) pridiga naj bo primerna slavnostnemu dnevu,

c) napravi naj se cerkveno darovanje; znesek tega darovanja se bo izročil Njihovi Svetosti kot jubilejni dar naših škofljanov.

Dano na Dunaju, I. adventno nedeljo v letu zveličanja 1897.

Nadškofje in škofje avstrijski.

Dopolnilne volitve na Hrvatskem.*)

Iz Zagreba, 5. dec.

Dopolnilne volitve so se dokončale včeraj v kotaru koprivniškem, kjer je izgubil dosedanji mandat zedinjene opozicije dr. Ružić. Da se je to zgodilo, ni nič čudnega, saj je poznato le predobro, kakšnih sredstev se je posluževala mažaronska stranka. Čudno je sploh, da je zedinjena opozicija od sedmerih mandatov osvojila tri za se. Zgodilo se je, česar nismo pričakovali. Mislili smo namreč, da ne bode izvoljen prof. dr. Vrbanić, kajti ves vladin aparat je deloval posebno v tem kotaru tako brezobzirno, da se skoraj ni bilo nadjati zmage, saj je tudi pri zadnji volitvi zmagal dr. Vrbanić le s tremi glasovi večine.

Njega se je hotela vladina stranka na vsak način rešiti, kajti boji se ga radi finančne razprave, pri katerej bode, če Bog da, zvedela vlada in saborska večina marsikaj o finančnih zadevah na Hrvatskem, kar ne bode častno niti za jedno niti za drugo. Na srečo Hrvatske so ostali vsi volilci verni svojemu poslancu, a pridružili so se še nekateri novi, tako da je dr. Vrbanič sijajno zmagal. V Brodu pa, kjer je bil dr. Brlić skoraj popolnoma varen, da zmaga, izpodrinil ga je protivnik dr. Gavranić. S početka smo bili skoraj presenečeni, ko smo to zvedeli. Ko pa so dohajala natančna poročila o pripravah za to volitev in o samej volitvi, bila nam je vsa zadeva razjašnjena.

Kar se je godilo pri tej volitvi, presega že vse dosedanje nezakonitosti prigodom takih priložnostij.

*) Slučajno zaostalo. Op. ured.

---

tajo, a pregleda in jasnosti iščeš pogosto zaman v njih. Sedaj zapiše to misel, sedaj ono, nikjer nikakega strogega reda in natančne razvrstitve. Ta sodba se sliši tudi v učiteljskih krogih, kateri so z Dittesom znani, prav pogosto.

Nadalje je tudi čudno, da Dittes v važnih pedagogičnih vprašanjih ne izraža svojega mnenja, ampak si pomaga iz zadrege s steoretipnimi besedami: Hören wir Pestalozzi, Commenius, Locke, Fichte, Beneke, Rouseau itd. Le kadar se govori o veri, tam stopi Dittes sam pogumno na bojišče ter samozavestno vihti svoje orožje. V knjigi „Erziehungs- und Unterrichtslehre“ zagovarja veronauk brez ozira na kako veroizpovedanje, kajti „die systematische Fortpflanzung der Confessionen in der Kinderwelt ist ein Hinderniss (!) der Vernunft, der Humanität und der sittlichen Selbstbestimmung (!), gehört also nicht in die Volksschule, wo ja im Gegentheil diese Vorzüge des Menschen gepflegt werden sollten“. V knjigi „Methodik der Unterrichtslehre“ ni vsprejel veronauka, kakor je navada pri drugih protestantovskih pedagogičnih pisateljih. Z nervoznostjo pa svari Dittes pri obravnavi nekaterih predmetov čitatelje-učitelje, da se na noben način naj ne imenuje božje ime, da se otrokom ne pove ime stvaritelja in vladarja vseh stvarij. V „Geschichte der Erziehung und des Unterrichtes“ povišuje protestantizem ter pri vsaki možni priložnosti zmanjšuje zasluge katoliške cerkve za splošno ljudsko omiko. Zgodovinska resnica mu je deveta briga, da se le zabavlja, namen je dosežen.

Glavna vzgojeslovna načela Dittesova so seveda popolnoma kriva, ker noče poznati pravega namena človeškega življenja. Saj pravi: „Welches die letzte Bestimmung des Menschen sein möge, ist nicht bekannt und auch für die Pädagogik nicht massgebend“. Zadnji namen človekov nam je dobro znan iz pameti in razodetja. Človek je na zemlji, da s svojim življenjem služi Bogu, kateri ga je ustvaril v svojo čast. Bog noče, da bi mu človek zastonj služil, ampak iz ljubezni mu hoče v večnosti tudi poplačati kakovost njegovega življenja. Iz teh resnic se dajo še le izvajati resnična in vsestransko določena vzgojeslovna načela. Kdor ne stoji na tem stališču, kaj pomenijo istemu besede, katere čitamo v „Erziehungs- und Unterrichtslehre“: „Es ist sittlich alle Dinge nach ihrem wahren Werthe zu schätzen und der richtigen Werthschätzung der Dinge gemäss zu leben. In dem letzteren Satze ist die oberste moralische Norm (das höchste Moralprincip) ausgesprochen“. S tem najvišjim moralnim principom pedagoga Dittesa se dajo opravičevati tudi vsa slaba dejanja. Razven krivih načel najdemo v knjigi „Erziehungs- und Unterrichtslehre“ tudi veliko nejasnosti in marsikaj, kar ne spada v vzgojeslovje.

Metodika Dittesova je sestavljena skoro iz samih citatov priznanih pedagogov. Sicer se Dittes v uvodu k temu delu lepo opravičuje, da mu je jako težko navajati druge avtorje, da bi rajši sam govoril, toda kdor ve iz ust njegovih učencev, kako majhna je bila Dittesova izobraženost v metodiki, se pri teh besedah mora le smejati. Čitatelj bi rad izvedel o metodiki v različnih predmetih naziranje velikega pedagoga Dittesa samega, naziranje drugih lahko izve tudi sam iz njihovih spisov. Zgodovinski razvoj metodike, katerega nam Dittes podaje namesto metodike, ne spada toliko v metodiko, kakor v zgodovino metodike. Saj imata tudi vzgoja in pouk svojo lastno zgodovino. O Dittesu se ne more reči, da je spisal metodiko, ampak k večjemu le autologijo metodike.

V zgodovini vzgoje in pouka ne nahajamo potrebnega pregleda, kako se je začela, razvijala in kako je zmagovala ta ali ona pedagogična ideja. Celo delo je urejeno bolj kronologično. O različnih pedagogih najdemo tem več podatkov, čim več jih je pisatelj lahko kar skratka iz drugih del prepisal ali citiral. O katoliški cerkvi rad toži z Grillparzerjem: „Höret, ihr Herren, und lasst euch sagen: der Cultus hat den Unterricht erschlagen“.

Ne da bi se bali ugovorov od strani, kjer se dejstveno pozna Dittesovo pedagogično pisateljevanje, lahko rečemo: Dittes je bil le neznaten pedagogičen pisatelj, ki si nikakor ne zasluži slave, ki se mu kot „velikemu pedagogu“ prepeva.

(Dalje sledi.)

A če povemo, da je bilo zaprtih čez sto volilcev Brlićevih brez vsakega razloga in povoda po zapovedi glasovitega podžupana Čuvaja, potem si more vsakdo raztolmačiti naše politične razmere. In kdo pride mesto poštenega in odličnega rodoljuba dr. Brlića v hrvatski sabor? Pravi pravcati Efialtes hrvatskega naroda, kazitelj hrvatske zgodovine in očiten sovražnik njegovih pravic.

Dr. Gavranić — nomen est omen — je napisal namreč pred par leti nekakšno hrvatsko zgodovino, v katerej je ponižal narod do skrajnosti ter mu zanikal vsako samostalnost. Hrvatski vseučiliščniki so se mu za to javno osvetili, a on je bil za nekaj časa izginil iz Zagreba ter se ni od tega časa nikjer izpostavljal. Zdaj se je hotel pa osvetiti domorodnej stranki ter se dal po dogovoru za nič boljo stranko, nego je sam, voliti v sabor, kjer bode nadaljeval brez dvoma nadalje svoje herostratsko početje. Treba je tukaj omeniti, da je ta pamfletist bil nedavna hud privrženec stranke prava. Ko je hotel dobiti odvetniško mesto v Zagrebu, se je pa hitro prelevil v mažarona najpodleje vrste. S takimi silami se tedaj pomlajuje mažaronska stranka, pa še potem zatrjuje, da je poštenje in domoljubje le v njenem taboru. Ko jih ne bi poznali!

A to še ni zadosti. Nemški organ mažaronske stranke, židovska „Agramer Zeitung“ hvali dr. Gavranića in dr. Silovića kot posebno izvrstna jurista, s katerima se bode mogel hrvatski sabor v vsakem pogledu okoristiti. Ta hvala se ne more tikati na noben način dr. Gavranića, kajti pravoslovni svet ne vé o njem nić drugega, nego da je doktor prava, kakoršnih je dandanes povsodi dosta, a dozdaj ni pokazal še z ničemur, da je izboren pravoslovec, pač pa da je lažnjiv zgodovinar. A ko bi bil dober pravoslovec, gotovo tudi ne bi kvaril zgodovine. Pač pa se more priznati, da je prof. dr. Silović dober vseučiliščni profesor za kriminalno pravo. A ker je on izvoljen v onem Kotaru, namreč v Bošnjacih, kjer se je prelilo prigodom prve volitve toliko nedolžne krvi vsled zloporabe službene vlasti dotičnih predstojnikov, bode ravno prav, da on kot veščak v kriminalnih vprašanjih malo bolj natanko preišče, koliko so krivi prouzročitelji one nesreče in da jih zadene zaslužena kazen.

Sicer pa bode imel omenjeni poslanec kot kriminalist lahko tudi še dovelj druzega opravila v novem saborskem zasedanju. V vseh sedmih volilnih kotarih so se godile tolike zlorabe, da bode imel verifikacijski odbor ogromnega posla, če bode hotel le vse opravdane pritožbe pretresati ter jih tudi uvažiti. To se pri nas po navadi ne godi, kajti vrana vrani ne izkljuje oči; ali prof. dr. Silović kot glasovit kriminalist bode moral vendar le izjaviti svoje stališče v tem pogledu in potem bomo zvedeli tudi, če je p r a v i č e n pravoslovec, kar nam bolj imponira nego vsa učenost. Sicer je pa že to slabo znamenje za zistem, katerega se ta poslanec oklepa, da se je njegova volitev vršila pod bajoneti. Prišel je namreč v Bošnjake cel polk vojakov in čez petdeset žandarjev, da čuvajo mir, če tudi tamošnji pohlevni narod ni nikdar mislil nasilje odvračati z nasiljem. Morajo pač imeti oblasti hudo in ne mirno vest, da so se preskrbeli s toliko silo.

V Stubici je bil zopet izvoljen Bedeković, kandidat zedinjene opozicije, in sicer jednoglasno, ker je protivnik njegov baron Hellenbach odstopil od kandidature, češ, da on ne more in noče delati za vlado, ki se poslužuje tako nepoštenih sredstev, kakor je zapiranje opozicijonalnih volilcev. Vendar pa je v tem kotaru in pa o novigradskem ter zelinskem vlada zapovedala izpustiti vse zaprte, da morejo glasovati, dočim se to ni zgodilo v ostalih kotarih, ali se pa dotične oblasti niso ozirati hotele na vladino zapoved, kar se je že dokazalo za neke župane v brodskem volilnem kotaru.

Posebno je bila huda borba tudi pri Sv. Ivanu na Zelini, kjer je izvoljen poznati domoljub in pesnik dr. Zahar, a še hujša v Vrbovskem, kjer je dosedanji poslanec zjedinjene opozicije, župnik Rancinger, ostal v manjšini nasproti kanoniku Martincu samo za osem glasov. Zares nedostojen prizor je bila ta borba med duhovnimi brati, a komur so poznate osebe, ki so plele niti za zanjko proti zedinjeni opoziciji, mora se zares milo storiti, da ima Hrvatska tako malo značajnih mož med svojimi dostojanstveniki. Sicer se pa nadejamo, da je pri prihodnjih volitvah odzvonilo v teh volilnih okrajih za vselej mažaroniji, a opozicija se mora tešiti, da traje vsaka sila le do vremena.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. decembra.

Ministra za Galicijo so torej že našli v v osebi bivšega moravskega namestnika barona Loebla. Novi minister brez portfelja je burokrat v pravem pomenu besede in je torej kakor nalašč za sedanji novi kabinet. Večji del svojega službovanja je prebil v Galiciji, kjer je bil dalje časa namestniški podpredsednik in je opetovano vodil vsa namestniška opravila. Nato je prišel na Moravsko kot namestnik. Toda že po preteku nekaj let se je naveličal tega posla in bil je na lastno željo vpokojen. Govori se, da se je Moravcem v tem kratkem času precej priljubil, in skoro gotovo ga tudi Poljaki spoštujejo. Kar je pa glavno, mož se ni nikdar pečal s politiko, bil je vedno le uradnik in to bo najbrže tudi sedaj. V ministerskem svetu torej ne bo mogel nastopiti kot zaupnik poljskega kluba, marveč le kot gališki upravni veščak. Nekateri menijo, da se mu bo polagoma posrečilo uravnati razmerje mej ministerstvom in poljskim klubom. Ta misel je pa najbrže še prezgodnja in bilo bi v tem oziru le tedaj kaj upanja, ko bi imel poljski klub v Gautschevem kabinetu lastnega zaupnika. Da se v tem oziru ni doseglo sporazumljenje, ni najboljše znamenje.

Ovacija grofu Badeniju. Kakor se nam je včeraj sporočilo, podalo se je nad 170 zastopnikov raznih stanov poljskega naroda v Busk, da se pokloni bivšemu ministerskemu predsedniku grofu Badeniju. Odposlanstvo je vodil član gospodske zbornice knez Sapieha, ki je s toplimi besedami nagovoril bivšega kabinetnega načelnika ter mu izrazil čutila poljskega naroda. — Grof Badeni je v daljšem govoru izražal veselje nad obiskom in omenjal nekoliko perečih točk sedanjega časa. Mnogo je govoril prvi Poljak o znanih jezikovnih naredbah, naglašal, da se zamore jezikovno vprašanje rešiti le na stroške državnih interesov. Treba pa seveda te drž. interese žrtvovati le v toliko, kolikor se to more zgoditi brez nevarnosti za državo. Badeni je nadalje omenil, da ostanejo Čehi kakor do sedaj pametni in previdni, da nikakor ne dvomi, da se svojedobno streznejo tudi Nemci, s katerimi bo potem mogoče skupno delovanje. Čehi, Poljaki in pametni Nemci se bodo potem skupno potegovali v dosego narodne jednakopravnosti in razširjenje avtonomije. Za njim se je oglasil še dr. Pientak, ki je obžaloval, da se je moral Badeni umakniti političnim sovražnikom, ker je ravno pod njegovo vlado bila ura pravičnosti za vse narode. Sedaj bo pa preteklo gotovo še mnogo časa, predno se izpolni popolnoma ta najiskrenejša želja zastopnikov narodov. Toda gibanju, ki se sedaj s toliko silo pojavlja mej slovanskimi narodi v Avstriji, se sedaj nihče več ne bo mogel vspešno ustavljati. Poslednji govornik je povedal gotovo največjo resnico.

V naučnem ministerstvu se vrše v zadnjem času razne izpremembe z ozirom na reorganizacijo notranjih agend. Posebno zanimivo je to, da je nadzorstvo onih zadev, ki se tičejo katoliškega bogoslužja, prevzel naučni minister sam, ki je baje zato mesto neki precej sposoben, ker katoličanom ni ravno nasproten. Pri ostalih agendah se neki ni mnogo spremenilo.

Ogerski Nemci so pričeli pravo gonjo proti mažarski vladni stranki, ki je omogočila vsprejem zadnjega res nasilnega in v pravem pomenu besede mažaronskega zakona glede pomažarjenja dosedaj še nemažarskih krajevnih imen. Po raznih svojih glasilih kritizujejo to nasilstvo ter kličejo na pomoč tostranske in tudi Nemce iz rajha. Njih obupni klici niso zaman, kajti na mah so se jim odzvali vsi nemški bratci; vsa tu- in inozemska nemška glasila so jedina v tem, da se Nemcem na Ogerskem godi res velika krivica, ter pozivljajo mažarske merodajne kroge, naj vsaj v zadnjem trenutku popravijo, kar so zakrivili s svojim dosedanjim postopanjem. Zastopniki nemškega naroda v ogrskem parlamentu se maščujejo nad Banffyjevo stranko s tem, da jeden za drugim ostavljajo njen klub, katerega verni pristaši so bili do sedaj tudi tedaj, ko se je šlo proti najopravičenejim zahtevam ondotnih Slovanov. Poslanca dr. Schmidt in Hintz sta že izvajala take posledice, drugi nemški poslanci pa jim morajo v kratkem slediti, ker se z vso silo pritiska nanje, ako se nočejo do dobra zameriti svojim volilcem. — Vsak trezen politik mora sicer priznati, da se godi ondotnim Nemcem kakor tudi vsem nemažarskim narodom na Ogerskem vnebovpijoča krivica, kajti pomažarjenje zgodovinskih imen pomenja velik nadaljni korak na potu popolne mažarizacije, toda pomisliti treba, da tudi Slovanom v Avstriji so se godile in se še gode morda še neznosneje krivice, in vendar se ni takrat nemški Mihelj niti zmenil zato, marveč čvekal vedno le o „zatiranem“ nemštvu, akoravno se je nahajal pri bogato obloženi mizi pravic. Ko bi mi postopali dosledno po receptu nemških kričačev, rekli bi lahko z mirno vestjo: prav jim je, zatirati hočejo drugo narodnost. Umevno je seveda, da pravičnost ne bo nikdar prestopila meje jednakopravnosti.

Banffyjeva predloga. V včerajšnji seji ogerske poslanske zbornice se je nadaljevala razprava o znani vladni predlogi. Prvi je govoril opozicijonalec Polczner, ki je ostro prijemal vlado ter z vso odločnostjo zahteval popolno ločitev Ogerske od Avstrije, pri tem se pa seveda pogostokrat obregnil ob avstrijsko vlado in parlament. O Banffyjevem kabinetu se je izražal prav malo laskavo. V pojasnilo navajamo le nekatere stavke njegovega govora. Rekel je mej drugim: Od Banffyjevega kabineta ni pričakovati, da bi uvedel samostojno carino in ustanovil samostojno banko. Njegov kabinet ni bil nikdar odkritosrčen, posluževal se je opetovano le sile. Vladati hoče le s pomočjo naredeb ter vtihotapiti gotove paragrafe v ustavo. Sedanja vlada si je priborila sedanjo večino z nasilnostjo in milijoni, o katerih se ne ve, odkodi so, in z njo vred izdaja državne interese. Za njim je govoril poslanec Apponyi, ki je odgovarjal na razna izvajanja predgovornika. Razprava se v včerajšnji seji ni dognala in se nadaljuje v današnji seji. Vlada ima še vedno prav malo nade, da izvrši svoje nakane, in bode najbrže morala poslužiti se drugih sredstev.

Mir mej Grško in Turčijo je definitivno sklenjen. Najnovejše poročilo, dohajajoče danes iz Aten, javlja, da je poslanska zbornica vkljub raznim oviram in nagajivosti tudi v tretjem branju konečno odobrila mirovno pogodbo, sklenjeno mej pooblaščenci Grške in Turčije, ter potem prekinila svoje zborovanje za nedoločen čas. Nič toraj niso mogli doseči pristaši Delyannisove frakcije in razna poročila, ki so bila s tem v zvezi ter kazala na najodločneji upor v narodu, so bila popolno izmišljena. Proti vladni zahtevi so bili le največji nasprotniki sedanjega kabineta in pa oni možje, ki so si svoj čas stekli največ zaslug za organizacijo upornežev. Saj je pa tudi narod z vlado vred moral uvideti, da se nikakor ne more rešiti iz zagate, v katero so ga premišljeno dovedli največji „osrečevatelji“ grškega kraljestva, in hoté ali nehoté se je moral udati nespremenljivi usodi. Ko bi bili narodovi zastopniki tudi odklonili ponujani jim mir ter hoteli nadaljevati vojsko s sultanom, bi od tega ne bili mogli pričakovati nikakih koristij, pač pa bi bili gotovo zabredli v nove zapreke, nove dolgove in poslednje zlo bi bilo mnogo huje od prvega.

Slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja.

Ocenili Cirilski.

6. **Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1898.** Razven koledarskega dela in imenika čč. udov družbe sv. Mohorja, katerih število se je letos žal zmanjšalo za 3687, vkljub temu pa ostalo še velikansko, namreč 71.530, nam podaje letošnji koledar v svojem drugem delu prav obilo in najraznovrstnejšega berila.

Leto 1898 je pomenljivo za nas, avstrijske državljane, sosebno vsled petdesetletnice slavnega vladanja našega presvetlega cesarja. Družba sv. Mohorja je pokazala svojo udanost do svetlega vladarja s tem, da nam je podala v koledarju dva spisa: jedno pesem in jeden sestavek, ki se ozirata na slavnostni jubilej; ob jednem pa nam je obljubila, da nas prihodnje leto obdari s slavnostno jubilejno knjigo; v tej hoče natančneje obravnavati zgodovino avstrijskega cesarstva v zadnjem polstoletji, s posebnim ozirom na nas Slovence.

Pesem „Cesarju Frančišku Jožefu I.“ (zložil Anton Medved) v izbranih besedah slavi častiti god svetlega vladarja in izraža udanost in zvestobo slovenskega naroda napram slavno vladajoči habsburški rodovini.

V kratkem sestavku „50letni jubilej vladarstva našega cesarja“ nam profesor J. Apih na kratko nariše zgodovino in razvoj Avstrije v zadnjih 50 letih. Pri tem pa je pisatelj pozabil na rek: „Dum breves esse volumus, obscuri fimus.“ Nekateri stavki bodo ostali neumljivi onemu bralcu, ki ne pozna natančneje avstrijske zgodovine in politike v zadnjih deset-

etjih. Pisatelj naj bi bil raje povzel samo par dogodkov in te objasnil obširneje in poljudneje. Odstavek o „rastočem materijalizmu“ in o „konkordatu“ bi bil lahko izostal, ker itak priprostemu bralcu ni umljiv.

Prav mično in poljudno pa nam je opisal gospod E. Lampè stoletnico „cesarske pesmi“. Ta spis naj služi vsem pisateljem kot vzor, kako se more sicer suhoparna tvarina obdelati zanimivo in poljudno. Pisatelj je razdelil spis v tri dele: v prvem nam pripoveduje, kako je nastala cesarska pesem; v drugem nam na kratko nariše življenjepis skladatelja Jožefa Hajdna; v tretjem pa podaje zgodovino slovenske cesarske pesmi.

Pesniški del koledarja so prav izvrstno oskrbeli naši vrli pesniki: Ant. Medved, Mih. Opeka, Jožef Volc i. dr. Vzvišene verske misli se nam vzbujajo, ko beremo krasne „Sijonske glasove“. Lepih naukov in mislij si naberemo iz kratkih, a jedrnatih stihov: „Resje in bilje“ (str. 16 in 30). „Naš prapor“ nas opominja, da se krepko oprimimo svete vere, „Pesem“ (motiv iz ruske narodne pesmi) pa nam vzbuja spomine na zlate čase naše mladosti.

Epično pesništvo zastopati pesmici: „Sirota pri božičnih jaslicah“ in „Pustni večer“, obe zložil P. Gregorec.

Lansko leto je jel koledar priobčevati lepe narodne pesmi; tudi v letošnjem koledarju nahajamo dve, namreč: „Sveta Barbara in prevzetni mladenič“ in „Marija in prevzetne deklice“. Prva pesem bi se brala veliko lažje, ko bi bila razdeljena v manjše vrstice tako, kakor je razdeljena druga; torej:

»Leži, leži, ravno polje,
Po polju cesta vglajena« itd.

16. vrstica naj se razdeli tako-le:

»No, kje si zdaj, svetinja ti,
Svetinja sveta Barbara«,

ne pa:

»No, kje si zdaj, svetinja,
Ti svetinja, sveta Barbara«.

Pri obeh naj bi se bilo pripisalo tudi ime onega kraja ali one okolice, kjer ste pesmici bili zapisani.

Korak dalje v nabiranju narodnega blaga storila je družba sv. Mohorja s tem, da je priobčila v koledarju tudi lepo število narodnih pregovorov, katere je nabral naš marljivi nabiratelj narodnega blaga, gospod Fran Kocbek. Mnogi izmed teh pregovorov hranijo v sebi prav lepe verske in moralne nauke, n. pr.: „Je dal Bog kravico, da tudi travico“, ali pa: „Pajek išče strup, bučela pa med.“ Želeti bi bilo, da bi nam jih gospod priobčevatelj podal še prav mnogo, morda tudi iz svoje zbirke: „Pregovori, prilike in reki.“ Težjim naj bi pridejal tudi kratko razlago, ker je težko umeti pregovore kakor: „Lepa je kalina gledati, žarka zobati“, ali pa: „Kdor kosi od kraja, psa pusti, naj laja.“ Tudi naj bi jih razvrstil po kakem določenem redu, in slavna družba sv. Mohorja naj bi jim oskrbela večji tisek.

Najraje prebira priprosto ljudstvo mične pripovesti. V tem oziru je letos družba sv. Mohorja svojim čitateljem prav dobro postregla. Tudi v koledarju nam je podala dve povesti.

„Za brata“ (spisal dr. Jan. Krek) je povest, da si boljše ne moremo želeti. Na jedni strani se nam kaže hudobija skopuha in oderuha Roka, na drugi pa pobožnost, krščanska usmiljenost in bratovska ljubezen njegovega brata Gašperja. Slika se nam blagodejni vpliv svete vere na kmeta-trpina in ubozega delavca. Koga ne gane do solz požrtvovalna ljubezen priprostega drvarja, ki svoj težko prisluženi denar porabi v to, da reši družino svojega sovražnika lakote in bede, sam pa v siromaštvu preživi svoje zadnje dni in v siromaštvu tudi umrje! — Zares, takih povestij dajajte našemu ljudstvu, in veliko manj bo med njim solzâ in gorja, tem več pa prave krščanske ljubezni.

(Konec sledi.

Tedenski koledar.

Nedelja, 19. decembra: 4. adventna, evang. Janez Krst. oznanjuje pokoro. Luk. 3. Nemezij p. m. — **Ponedeljek**, 20. dec.: Adelajda kraljica, Liberat, Filogonij mm. — **Torek**, 21. dec.: Tomaž ap., Glicerij m. — **Sreda**, 22. dec.: Demetrij, Honorat mm. — **Četrtek**, 23. dec.: Viktorija d. — **Petek**, 24. dec.: Adam in Eva, Irmina d. — **Sobota**, 25. dec.: Božič. Rojstvo Kristusovo. — **Lunin spremin**: Mlaj 23. decembra: ob 8. uri 53 min. zvečer. — **Solnce** izide dne 25. decembra ob 7. uri 48 min., zaide pa ob 4. uri 15 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. decembra.

(**Javen shod.**) Opozarjamo na jutrišnji javni shod katoliškega političnega društva, ki se bo ob 5. uri popoludne vršil v dvorani „Katol. doma“ na Turjaškem trgu. Radi važnosti predmetov objavljenega dnevnega reda pričakujemo vsestranske obilne udeležbe. Opozarjamo vzlasti gospode z dežele, da se je ura zborovanju navlašč nastavila tako pozna, da se tudí njim da prilika, shoda se udeležiti.

(**Osebna vest.**) Načelnik tukajšnje postaje južne železnice g. E. **Gutmann** je od upravnega svèta imenovan inspektorjem.

(**Častnima občanoma**) vrhniške občine sta bila v izvanrednej občinskej seji jednoglasno izvoljena excelenca baron **Hein** zaradi zaslug za trg o potresnej katastrofi in ljubljanski župan g. Hribar zaradi vsestranske pomoči pri bodočej železničnej progi Ljubljana-Vrhnika.

(**Državna podpora.**) Poljedelsko ministerstvo je za popravo vodovoda Šmihel-Hrenovice dovolilo 950 gld. podpore. Vsi troški so proračunjeni na 3500 gld.

(**„Glasbena Matica“.**) V posesti „Glasbene Matice“ ostalo je mnogo dobitkov, namenjenih efektni loteriji, ker deloma srečke niso bile razprodane, deloma pa so razni rodoljubi svoje dobitke prepustili v korist društvu. — Ti dobitki — **jako primerni za božična darila** — se bodo prihodnji torek, dne 21. decembra ob treh popoludne, v društveni hiši v Vegovih ulicah prodali potom javne dražbe, na kar s temi vrsticami opozarjamo naše čitatelje.

(**Za lovce.**) Dne 12. t. m. priredilo je lovsko društvo na Vrhniki svoj običajni veliki lov na srne v Rajkovcu. Lovcev se je zbralo nad 80, mej temi dve tretjini gostov iz Ljubljane, Trsta, Dunaja itd. Palo je 65 srnjakov in srn. Ta lov je zaradi obilice divjačine gotovo najznamenitejši na Kranjskem.

(**V Kočevju — življenje.**) Iz Kočevja se nam piše: Dosledno vsi nam privoščite, da smo tako ugodno jadrali in pribarkali v zanimivo vazo, v stolico kranjskega „Herrenvolka“, ki leži ob vznožju knežjega pogorja. Ali sedaj se Vam pa mi smejamo in vas pomilujemo. Zakaj? Zato, ker pasete dolgčas po deželi, drgnete dobro kurjene lončene peči, ter zdehate po novicah. Teh vam celo časniki malo donašajo, odkar je nehala rabuka v državnem zboru, ali pa novice vsled zametenih potov celo do vas ne morejo. Ali v naši stolici je drugačno življenje. Ko je začelo pošteno snežiti, zavladala je po mestu v glavah in srcih silna panika. „Sneg bo cerkev podrl!!“ Ko pride duhovščina 4. decembra zvečer iz spovednic, čakal jo je doma resolutni ukaz slavnega županstva, da se cerkev pri ti priči zapre in da se jutri ne sme v njej vršiti božja služba. — Pride nedelja. Ljudstvo prihaja v mesto — cerkev zaprta. Vse zabavlja, vse se jezi, propovedniki pa oznanjajo božjo besedo pri podružnicah. Mestni senatorji uvidijo, da tako ne gré. Zato dajo odkidati sneg raz cerkvene strehe in pošljejo povelje cerkvenemu predstojništvu, da naj prenese sv. zakramente nazaj iz sirotišča v cerkev. Ali tu so se kruto urezali. Cerkveno predstojništvo je energično odklonilo ta pozív. Cerkev naj je ali vedno odprta, ali vedno zaprta. Če je res taka, da jo lahko podre vsak veter in polomi čevelj debeli sneg, tedaj ni nihče tako kratkoviden, da bi tvegal živijenje in nosil svoje teme pod razpokane oboke „najslavnejše“ kranjske stolice, da ga pobije kamenje. Prav tako smešno bi tudi bilo, če bi se dovoljevalo, da igrajo vremenske izpremembe pustne burke z ljudmi. Zakaj, prav lahko začne tuliti veter pred deseto uro, ko je že ljudstvo v cerkvi. Tedaj bi pa poslalo županstvo svoje pandurje in iztiralo ljudi iz cerkve, češ, pregledov. stavbena komisija je strogo zaukazala, da se cerkev vselej takoj zapre, če vleče močen veter. Kar pa ni dostojno za ljudi, ali naj je to dobro in varno za Najsvetejše? — Vsled tega utemeljenega odpora cerkvenega predstojništva sprehaja se ljudstvo in duhovščina kot afrikanski misijonarji od postaje do postaje — od podružnice do podružnice. Meščani pa morajo iz mesta hoditi k službi božji. In kako je lepo preskrbljeno, da ne zadahnemo po zakurjenih sobah, marveč pridemo na sveži zrak ter si krepimo noge in pljuča gazeči sneg ali pa cestno „plundro“. Toda mislite, da so meščani s tem zadovoljni? Kaj še? Bil je praznik, bila je nedelja. Pred prodajalnicami so stali posestniki in žvenkljali z drobižem po žepih. Ali pri srcu jim je bilo hudo, tako hudo. Gostilne prazne, v prodajalnicah nič kupčevalcev. — Minul je dan. Šteli so glave svojih dragih ‚kron‘, a bilo jih je bridko malo. In glejte; polasti se jih žalovanje, da točijo bridke solze na razvalinah kupčije, v srcu pa se jim obudi žarni zubelj gorečnosti za hišo božjo. Takoj pozovejo iz Ljubljane deželnega inženirja, da pregleda zapuščeno, vegasto in raztrgano, razpokano in trhnelo stolico ter ukrene, da se takoj odpre in spravi pobožnost in — seveda okrogli drobiž v stari tir. Ali zopet blamaža. Inženir je dokazal, da je cerkev res v sila slabem stanu, ter napisal toliko strogih ukazov, da jih ne bodo kmalu izvršili. Sedaj jo popravljajo in vežejo. Tudi vrata so morali sneti ter jih nasaditi zunaj, da jo bomo lahko pocedili iz cerkve, če začne pokati, hreščati in se podirati ta antidiluvijalna stavba. Prav tako se mi zdi, kakor se bere o Višnjanih in Ribničanih o počenem loncu, katerega niso hoteli Višnjani zašiti, ker ga niso mogli Ribničani obrniti. Ko bi bili pametni, zaprli bi cerkev, pustili popravljanje in postavili barako, katero bodo morali tako v kratkem stesati, če bo sploh ta rod učakal nove cerkve v knežjem mestu. — Rad bi že nehal, ali še vam moram napraviti skomine po našem burnem življenju. Peščica Slovencev je hotela napraviti nedolžnim otrokom veselje — in je res napravila v krogu vseskozi odlične družbe v nalašč zato najetem zasebnem stanovanju Miklavžev večer. Vse se je veselilo nedolžne zabave in večer se je sponesel prav ugodno. In glejte! Ko je Miklavž izpraševal otroke molitvice, ko je angeljček obdarjal pridne z darovi, parkelj pa poredne s šibo — tedaj se je zjedinila tolpa postopačev, pretepalcev in turnarjev ter so hoteli bojda naskočiti hišo, kjer se je vršila grozna provokacija na žaljeni čut nemštva. Ali pravočasno je zvedela oblast za te nakane ter poslala dva moža s peteljinjim perjem za klobukom. Ker tedaj ni kazalo druzega, dali so duška razburjenim živcem in zatrobili „die Wacht am Rhein“. — V nedeljo, dne 12. decembra so peli slovenski hlapci v neki gostilni. Če komu — vzlasti hlapcu — ogreje vino toliko leno kri, da zapoje, mu menda tega ne bo nihče zameril. Ali v Kočevju je pa druga. Poj, razgrajaj — samo nemški. Zato je par zabavljačev začelo izzivati slovenske hlapce — reveže, ker ne znajo blaženih nemških pesmij. — Dražili so jih toliko časa, da je nastal pretep. Izzivači so odnesli pete, a nesrečen je bil šestnajstleten fant tako, da se je bati za njegovo življenje. — Pa recite, da je dolg čas v Kočevju!

(**Slovenska krščansko-socijalna delavska zveza v Ljubljani**) priredi na sv. Štefana večer v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ **zabavni večer** na korist društveni zastavi. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Na vsporedu bode tamburanje, petje pevskega društva „Zvon“, loterija in razna druga presenečenja. Tiste prijatelje „Zveze“, ki z ozirom na namen zabavnega večera hote za loterijo kaj podariti, prosi odbor, da darila pripravijo do ponedeljka. Vsprejemajo se darila tudi v Štefetovi prodajalnici pred škofijo št. 13. — „Zveza“ si je ustanovila svoj **tamburaški zbor**, ki broji že sedaj 17 članov. Takoj, ko se preseli v svoje stanovanje v „Katoliškem Domu“, otvori društveno **dramatično šolo**. Vodil bode šolo izkušeni slovenski igralec g. **Šusteršič** (Sršen), ki je dolgo let bil jeden najboljših članov slovenskega gledališča. — Ker **društvena knjižnica** še ni posebno številna, prosi odbor somišljenike, da blagohotno podaré primernih knjig. — „Zveza“ deluje, kakor se vidi, kaj krepko.

(**Vsaka sila do vremena.**) Iz Gradca 17. dec. Svaka sila do vremena! To so spoznali zadnje dni celo naši burši, ki so dozdaj neomejeno vladali in terorizirali vse mesto. Dozdaj so razni faktorji med seboj tekmovali, kateri bi jim bolj stregli, tem gorečim svečenikom boga Votana (recte nemške nestrpnosti in nadutosti). V svoji buršikozni domišljavosti so se spravili celo nad vojaške oblasti, a tu so jo pošteno skupili. Poveljnik tretjega voja fml. Succovaty jih je začel trdo sukati, ker je nemško dijaštvo ostro in žaljivo odgovorilo njegovemu pozivu, naj se dijaki nikar ne vedejo tako arogantno in izzivajoče napram častništvu in moštvu bosanskega polka. Succovaty je z dovoljenjem ministerstva takoj odredil strogo preiskavo o demonstrativnem pogrebu vstreljenega nemškega „mučenca“ Retterja, zakaj ta

pogreb je bil, kakor sem že v prejšnjih dopisih povdarjal, demonstracija proti vojaštvu, sploh proti vsaki avktoriteti. Tega pogreba pa se je vdeležilo nemško in italijansko dijaštvo korporativno. Med temi demonstranti je bilo mnogo rezervnih častnikov, katere bo pa Succovaty postavil pred že sestavljena vojaška sodišča, da vse krivce degraduje na prostake. Vse ječanje in stokanje tukajšnjih listov ne pomaga nič, Succovaty je sila strog in neizprosen mož. — „Grazer Tagblatt“ se tudi pritožuje, da so šolske oblasti postopale prehudo proti srednješolcem, ki so v svoji navdušenosti za „Alldeutschland“ ne samo demonstrovali ampak celo vzvišene podobe trgali in mazali in bili vsled tega izključeni. Gospodje naj pridejo v našo domovino pogledat in se prepričat, kakšna železna, vojaška disciplina vlada na zavodih, ki jih obiskujejo Slovenci, disciplina, pod kakoršno ne bi nikdar mogla vspevati različna pragermanska društva z izdajalskimi tendencijami, ki se bujno razvijajo in množe med srednješolci v Gradcu.

(**Z graškega vseučilišča.**) Iz Gradca se nam poroča: Danes 17. t. m. so se sešli zastopniki vseh slovanskih dijakov ter so v imenu celokupnega slovanskega dijaštva v Gradcu sestavili izjavo, naslovljeno na češko dijaštvo, katero bodo poslali v roke rektorata češkega vseučilišča v Pragi. V ti izjavi se izrekajo popolno solidarnimi s češkimi dijaki v Pragi in se pridružujejo resolucijam, ki jih je sklenilo slovansko dijaštvo v Lvovu, Krakovem in na Dunaju. Ob jednem so poslali tudi udanostno izjavo in zahvalo prof. Pekařu v Pragi, ki je znanstveno in krepko zavrnil surove napade prof. Momsen-a v podlistku praške „Politike“.

(**»Povera Italia«!**) Uboga Italija! Dobila je novo ministerstvo, čegar znak sta korupcija in častihlepnost (e corruzione ed ambizione), kakor dokazujejo po »slučaju usode« že sama imena novih ministrov:

Pavoncelli	Zanardelli	Zanardelli
Sineo	Visconti	Rudini
visconti	Gallo	Gallo
Venosta	Brin	San marzano
Brin	Branca	branca
Branca	Cocco Ortu	Brin
Rudini	Luzzati	Luzzati
Cocco Ortu	Rudini	Sineo
San Marzano	Pavoncelli	Cocco Ortu
Gallo	San Marzano	Pavoncelli
Luzzati	Sineo	Venosta
Zanardelli		

(**Krščansko-socijalni list za žene in dekleta.**) V Pragi je izšel te dni nov list z naslovom: „Ženské Listy“. Časopis křesťansko-sociálních žen a dívek českých“ Izhajal bo vsak drugi in četrti četrtek v mesecu in stane za celo leto s poštnino vred 72 kr. Razveselila nas je prva številka s svejo lepo opravo in raznovrstno vsebino. Vrste se članki in pesmi; kratek politični razgled in razne drobtine. Znano je, da imajo tudi socijalno demokratke češke že svoj „Ženský List“. Zato radostno pozdravljamo novi list, ki kaže, da se krščansko-socijalno gibanje tudi v Čehih krepi in oživlja ter da vstajajo proti demokratnim socijalkam krščanske socijalke. Kak duh bode prešinjal list, priča nam lepo ta-le kitica drobne pesmice:

„Již vím však, kde se ukryji:
pod plaštem matky jiné,
tou matkou — mát' jest nebeská,
ta zaisté mne přijme!«

(**Ilustrovani centralni register varstvenih znamk.**) C. kr. trgovinsko ministerstvo je obvestilo trgovsko in obrtniško zbornico, da je sklenilo vseh šest leta 1897 tiskanih in izdanih skupin centralnega registra varstvenih znamk pod pogoji, ki so se določili tako glede naročbe, kakor glede posamezne prodaje, tudi l. 1898 izdajati. Skupna izdaja „Ilustrovanega centralnega registra varstvenih znamk za l. 1898“ stane celoletno 16 gl., polletno 8 gl., četrtletno 4 gl. s poštno pošiljatvijo vred. Posebna izdaja skupine I. (kovine, kovinsko blago, orodja) velja celoletno 5 gld. Register izhaja v mesečnih snopičih. Oglasila na naročbo sprejema trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(**Plačevanje davka po pošti.**) Finančno in trgovinsko ministerstvo v sporazumu z najvišjim računiščem je z dne 26. novembra 1897 (drž. zak. št. 272) odredilo, da se od dne 1. januvarija 1898 davki lahko plačujejo na pošti. Več o tem pove notica na drugem mestu v našem listu.

(**C. kr. poštnohranilnični urad**) na Dunaji je razposlal okrožnico z računom glede prometa v mesecu novembru. V uradnem delu priobčuje se navodilo c. kr. poštnim uradom, ki bodo morali od dne 1. januvarija 1898 vsprejemati vplačevanje davkov in sploh vsako c. kr. davčnim uradom namenjeno vplačilo. Če prebivaš, recimo, v Ljubljani, pa si posestnik in davkoplačevalec v Mariboru, lahko boš davek plačal na pošti v Ljubljani. V to svrho boš na pošti dobil za 5 kr. „Položnico“, oziroma „Prejemnico“, te se drži karta dopisnica, na katero boš prilepil znamko za 2 kr. Prejemnico bode pošta odposlala na Dunaj c. kr. poštnohranilničnemu uradu, odtod pa bode se obvestil c. kr. davčni urad (n. pr.) v Mariboru. Iz davkarnice boš potem dobil na omenjenej karti-dopisnici potrdilo, da si v ime davka (ali kakoršno vplačilo je pač bilo) poravnal toliko in toliko dolžnosti. — V minolem mesecu je v poštno hranilnico 4945 vložnikov v varčevalnem in 213 v čekovnem prometu vložilo 161.463krat za 3,207.353 gld. v varčevalnem in 188,265.783 gld. v čekovnem oddelku, torej vseh vlog bilo je 1,329.401 v skupnem znesku za 191,473.136 gld., od tega se je vložilo po Štajarskem 67.235krat za 5,854.448 gld., po Koroškem 19.753krat za 1,731.357 gld., po Kranjskem 17.288krat za 1,405.312 gld., po Primorskem (Istra-Gorica-Gradiška-Trst) 25.249-krat za 3,002.415 gld., po Dalmaciji 8746krat za 790.274 gld., a vrnilo se je vsega skupaj v novembru 350.259krat za 184,196.244 gld. Od dne 1. januvarija letos pa do konca oktobra letos se je v obeh prometih skupaj vložilo 12.657.177krat za 1.566,477.344 gld., izvzelo pa 3,355.962krat v skupnem znesku za 1.544,089,889 gld. Od dne 12. januvarija 1883, ko je hranilnica začela poslovati, pa do konca novembra letos vložilo se je 114,391.750-krat skupaj za 13.639,411.098 gld. 65 kr., a vrnilo 31,027.378krat za 13.499,899.766 gld. 17 kr., tako je v blagajnici preostalo čistih 139,511.332 gld. 48 kr. Med povračili nahaja se 35,250.865 gld., za kar je urad vložnikom na željo kupil in odposlal vrednostnih papirjev. V prometu kroži 13.048 knjižic rentnih, vredne so 29,459.210 gld., potem 1,238.582 vložnih in 33.219 čekovnih knjižic. — Pošta na Raki (Arch) bo se zanaprej „nemški“ imenovala „Arch in Krain“. — Neuradni del okrožnici objavlja podatke o poštnej hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Belgijskem, Taljanskem, Švedskem, Angleškem, v južnoafrikanskej republiki Transvaal.

(**Ročni kažipot**) po Goriškem, Trstu in Istri za l. 1898 je izšel te dni v „Goriški tiskarni“. Uredil ga je Jos. Krmpotić, cena 50 kr., trdo vezan 60 kr., po pošti 5 kr. več.

(**Sejmi po Slovenskem od 18.—24. decembra.**) Na Kranjskem: 21. v Črnomlju in Krašnji. — Na Slov. Štajerskem: 20. v Tehanjih; 21. na Laškem in pri sv. Tomažu. — Na Primorskem: 20. v Ogleju (dva dni); 21. v Rifenbergu; 24. v Štanjelu.

Društva.

(„Slovensko trgovsko pevsko društvo.“) Konštituiral se je odbor, izvoljen v občnem zboru, v včerajšnji prvi seji sledeče: Predsednikom gospod Ivan Murnik, ces. svetnik itd; podpredsednikom gospod Anton Dečman; pevovodja Albin Kapus; tajnikom gosp. Ivan Mejač; tajnikovim namestnikom gospod And. Verbič; blagajnikom gospod Al. Lilleg; blagajnikovim namestnikom gosp. O. Verovšek; arhivar gospod Alojzij Koželj; arhivarjevim namestnikom Dav. Šetinc; odbornikom gosp. Alojzij Rus; preglednikom gospod Ferdo Kersnik in gospod Fran Mulaček. — Ob jednem se opozarja čč. člane, da se bode vršila prihodnja pevska vaja v ponedeljek dne 20. t. m., ob ½9. uri zvečer.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. dec. „Fremdenblatt“ poroča, da se bodo deželni zbori v najbližnjem času sklicali.

Dunaj, 18. dec. „Wiener Zeitung“ objavlja odredbe pravosodnega ministra glede oprostitve ogerskih državljanskih podanikov od zasiguranja pravdnih stroškov kakor tudi glede izvršila na temelju spisov in listin, napravljenih v deželah oger. kraljevine, Bosne in Hercegovine. Dalje objavlja novi odvetniški tarif za odvetniška dela po novem civilnopostopnem in izvršilnem redu.

Praga, 18. decembra. Pri dopolnilni volitvi za državni zbor je bil v kmečki skupini Plaven izvoljen Schönererijanec Iro z 277 glasovi; Wolf je dobil le 95 glasov.

Praga, 18. dec. Okrajni šolski svet je odredil, da se popravi na pol podrta nemška ljudska šola v Žičkovu na občinske stroške, ker je občina na večkratni opomin ni hotela popraviti. — Neki tukajšnji posestnik je izročil namestniku svoto 600 gld. s prošnjo, naj jih razdeli mej ranjene vojake in oškodovano prebivalstvo. — Sodišče je obsodilo zopet več oseb radi vdeležbe pri zadnjih nemirih. Največja odmerjena kazen je osemmesečni zapor s 16 posti.

Belgrad, 18. decembra. Kralj Milan je izjavil napram nekemu časnikarju, da so vse vesti o ministerski krizi popolno izmišljene, ker ni sedaj niti najmanjega povoda za take govorice.

Berolin, 18. decembra. Poslanska zbornica je izročila vladno predlogo o spremembi vojaškega kazenskega reda komisiji 21 članov in se nato razšla do 11. januvarija.

Rim, 18. decembra. Papež je vsprejel včeraj rusinskega škofa v Przemyslu, Konstantina Czechowicza v zasebni avdijenci. Czechowicz prisostvuje jutri otvoritvi rusinskega kolegija, pri kateri slovesnosti bo tudi navzoč avstrijski poslanik grof Revertera.

Carigrad, 18. decembra. Komisija za uravnavo grško-turške meje je minule dni dovršila svoje delo na črti v dolgosti 4 kilom. Ker jo neugodno vreme ovira pri nadaljnem delu, je morala za nekaj tednov trasovanje opustiti. Za trasovanje preostaja še 40 kilom.

Atene, 18. decembra. Zbornica poslancev je tudi v tretjem branju vsprejela načrt zakona, s katerim se definitivno odobri mirovna pogodba, sklenjena mej grško in turško vlado, ter nato prekinila zborovanje za nedoločen čas.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže 53 8

dorševo med. ribje olje

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo, — Cena steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča

lekarna L. Leustek v Ljubljani,

Resljeva cesta štev. 1, poleg mesarskega mosta.

Telefona štev. 68 je slav. občnstvu v poljubno porabo.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, istotako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradec, dné 2. februvarija 1897.

Provincijal
brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

232 100—75

Umrli so:

16. decembra. Albin Miklavc, krojačev sin, 6 mesecev, Pred škofijo 2, božjast.

17. decembra. Vera Pakič, stotnikova hči, 19 let, Poljanski nasip 6, vnetje možganske mrene. — Jožef Štibil, ribič, 51 let, Krakovski nasip 14, Morbus Brigithii chron. Alcoh. — Ana Snoj, delavka, 19 let, Dolenjska cesta 16, jetika.

V hiralnici:

16. decembra. Jurij Moravac, gostač, 45 let, Dementia paralitica.

Tržne cene v Ljubljani

dné 18. decembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	12	80	Špeh povojen, kgr.	—	66
Rež, „	8	50	Surovo maslo, „	—	85
Ječmen, „	6	80	Jajce, jedno	—	3½
Oves, „	6	40	Mleko, liter	—	10
Ajda, „	8	80	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	7	50	Telečje „ „	—	60
Koruza, „	6	80	Svinjsko „ „	—	56
Krompir, „	2	60	Koštrunovo „ „	—	36
Leča, hktl.	11	—	Piščanec	—	44
Grah, „	14	—	Golob	—	18
Fižol, „	9	—	Seno, 100 kgr.	1	96
Maslo, kgr.	—	90	Slama, 100 „	1	70
Mast, „	—	74	Drva trda, 4 kub. m.	7	—
Špeh svež, „	—	56	„ mehka, 4 „ „	5	20

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm
17	9 zvečer	748·6	1·9	sr. sever	jasno	
18	7. zjutraj	748·0	0·0	sr. vzsvzh.	megla	0·0
	2. popol.	746·2	0·1	sl. sever	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 2·4°, za 4·2° nad normalom.

DOM IN SVET

Vsebina 24. zvezka 1897:

Cvetje s polja modroslovskega. (Spisal dr. Fr. L.) [Konec.] — Snežec. (Zložila Kristina.) — Nebeški glas. (Zložila Kristina.) — Narodna pesem. (Zložil Gojko.) — Breza. (Zložil Gojko.) — Verski dvom. (Zložil Zamejski.) — Američan. (Povest. Spisal I. Štrukelj.) [Konec.] — Ob Balkanu. (Spomini iz Bolgarije. Spisal Jos. Repina. [Konec.] — Vzori in boji. (Po prijateljevih pismih priobčil Jož. Ošaben.) [Konec.] — Klinopisni spominiki in sv. pismo. (Spisal dr. Fr. Sedej.) [Konec.] — Materina ljubezen. (Francoska pripovedka. Zložil Zdénčan. — Ob desetletnici. — Na platnicah. Narodno blago: Tri narodne pesmi. (V Kamni gorici zapisal L. Arh.) 1. O Dominku. 2. O kmetiču. 3. O Jakobinarjih. — Od kdaj je v navadi ob nevihti prekrižati se. — Vabilo na naročbo. — Zahvala. — Slike: Muze, boginje petja. — Nebesa na zemlji. — Priprava za jaslice. (Narisal J. D.) — Kralj in kraljica, obedujoča na vrtu. (Asirski relijef.) — Angeljček z oltarja frančiškanske cerkve v Ljubljani. (Izklesal Robba.) — K polnočnici. (Risal J. D.) — Doma med polnočnico. (Risal J. D.)

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, železn. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastonj in franko.

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTONIJEVE
GIESSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE

ki je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri **želodčni kislini, škrofeljnih, krvicah, otoku žlez** itd., in ravno tako pri **kataru sapnika** in **oslovem kašlju.** (Dvornega světnika Löschnerja monografija o Giesshübl Sauerbrunn.) IV. 4 51

Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Valentin Mazgon,

pozamentirar v Ljubljani,

priporoča se čast. **duhovščini** in **cerkvenim predstojnikom** v najnatančneje **izdelovanje** 846 3-1

pozamentrijskih del,

kot: **cofe in franže za bandera, burze-žnore, cingule, cofe za lestence,** ter sploh **vsa v to stroko spadajoča dela** izdelujem po najnižjih cenah.

Domače ročno in trpežno delo.

Dovoljujem si tudi opomniti, da sem se **preselil**

na Mestni trg št. 24, III. nadstr.

Naznanilo.

„Južno-štajerska hranilnica“ v Celji obrestuje hranilne vloge kakor dosedaj tudi od novega leta 1898 naprej po

4 odstotke,

ne da bi odtegovala rentni davek.

Nevzdignjene obresti pripisujejo se vsakega **prvega prosinca** in **prvega malega srpana** h kapitalu.

843 9—1 *Ravnateljstvo.*

100 do 300 gld.

na meseo lahko pošteno zasluži sleherni ter **povsod** brez zgube, ako hoče prodajati **postavno dopuščene** srečke in državna pisma.

Ponudbe na **Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschegasse 8.** 459 10-1

733 10—8

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Prodajalka,

dobro izurjena v trgovini kramarskega, špecerijskega in mešanega blaga, in bi si upala tako trgovino deloma samostojno voditi, **dobi takoj službo** z dobro plačo.

Ponudbe z natančnimi podatki o dosedanjem službovanji, starosti itd., če je mogoče s fotografijo **do 20. decembra** na upravništvo „Slovenca“. 841 3—3

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrdka obstoji od l. 1828)

prodaja

domača in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cén in točne, redne postrežbe so najboljši dokaz razni samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo tacega blaga, od najfinejšega **namiznega olja** do **goriva** in **olja za mazanje strojev.** 674 58

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Koledar katol. tiskovnega društva za l. 1898, namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko 400 šolarjev. Neudom stane krasno vezan gld. 1·20.

Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa za vse dneve celega leta. — Spisal o. Brunon Vercruysse, dominik. J.; preložili lavantinski bogoslovci. — I. zvezek (od 1. prosinca do 30. rožnika) velja broš. 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več. — Drugi del izide okoli Velike noči.

500 52—21

Preč. duhovščini vljudno priporočam **svojo delavnico** za **slikarijo na steklu,** zlasti za izdelovanje **cerkvenih oken** z umetno slikarijo.

Ed. Stuhl
v Gradcu,
Annenstrasse 35.

Najboljša spričala in pohvale za izvršena dela razpošiljam na zahtevo.

Otvoritev gostilne.

Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje naznanjava svojim čč. gostom in slavnemu občinstvu sploh, da sva se s svojo **gostilno preselila**

na Turjaški trg št. 1

v novo hišo „Katoliške družbe“.

Točiva izvrstna ter pristna **dolenjska, štajarska** in **istrijanska vina,** pa znano **Kozlerjevo cesarsko pivo.** Vsakčas postreževa z okusnimi, gorkimi in mrzlimi jedili.

Na razpolago imava tudi snažno uravnane **sôbe za prenočevanje.**

V mnogoštevilen obisk se priporočava

5. 784 24—5 **Andrej in Ana Zalar.**

Ker so barake v „Zvezdi“ podrli, sem bil primoran svojo **delavnico prestaviti**

na Dunajsko cesto štev. 11,

k „Figabirtu“ na dvorišče.

Vse dosedanje in nove naročnike vabim, da me mnogobrojno počaste s svojimi naročili ter jamčim za pošteno pa céno delo.

Alojzij Škarjevec,
krojaški mojster,
830 3—2 pri „Figabirtu“ na Dunajski cesti II.

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32—34

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu,

kipov

in

svetniških soh

iz gipsa, kamna, lesenih itd.

Oltarne skupine

iz različnega materijala.

Spričalo. Gosp. **Andrej Rovšek** je naredil pri **župni cerkvi na Ježici dva prav lična stranska oltarja** v popolno zadovoljnost podpisanega predstojništva.

Predstojništvo župne cerkve na Ježici,
dné 30. julija 1897. 505 52—21

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice 2 47—45

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejše do najfinejše, raznobarvne: rujave, zelene bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi **kahljice za štedilnike,** sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dnij. Cene so najnižje.

C. in kr. privilegovani

zavod za izdelovanje orgelj

tvrdke

Franc Čapek

v Kremsu ob Donavi

odlikovana mnogokrat s prvimi darili, član pariške akademije umetnosti

se priporoča v izvršitev vseh v to stroko spadajočih del, kakor: **izdelovanje in postavljanje novih orgelj** po najnovejšem, preizkušenem stožčnopredalčnem (Kegellade) zistemu i. t. d. **prenavljanje in popravljanje orgelj, harmonijev,** ameriškega ali poljubnega izvora in velikosti. 121 26—24

Od ustanovitve tega zavoda doslej izvršilo se je v njem **150 novih orgelj,** mej temi so se postavile orglje v **kremski mestni župni cerkvi** (z 48 registri), v **prostejeviški** (s 30 registri), v **Št. Lenartu na Koroškem** (z 28 registri), v **Cortini di Ampezzo** (z 32 registri), v **Obertham na Češkem** (z 18 registri), v **Czepanu na Sedmograškem** (z 12 registri) itd. itd.

Dovoljujejo se jako ugodni plačilni pogoji.

Novo ustanovljena in novourejena **domača** stavbinska in umetalna steklarija

tvrdke 503 14

Avg. Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

ise priporoča prečast. duhovščini n cerkvenim predstojništvom a naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat vdelanih s katedralnim steklom ali s svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

vse strokovnjaško dobro, zajamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpriprostejšega do najfinejšega dela. — Ob jednem opozarja na lepo svojo zalogo vsakovrstnega

steklarskega blaga

kot so: **porcelanasti predmeti, zrcala, steklo v ploščah, svetiljke, podobe, okviri za podobe itd.**

Prevzema vsa

stavbinska steklarska dela

in popravila po najnižji ceni.

Kinč in okraski za božična drevesa.
Svečice za božična drevesa.
Kovana stojala za božična drevesa, gld. 1·40 in višje.
Igrače — božična darila.
Dobitki za tombolo in strelske družbe.

Vsega na izbiro po najnižjih cenah priporoča

spoštovanjem 829 5—3

Ivan Kordik,

zaloga galanterijskega blaga in igrač,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10—14.

Sidro

Liniment. Capsici compos.

231 4 **iz lekarne Richter-jeve v Pragi**

priznano **izvrstno bolečine olajšujoče mazilo** je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh **priljubljeno domače zdravilo** kar kratko kot 707 39—9

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot **pristne.**

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Solidno blago.

Janeza Dogan-a
mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15
(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., **madrace na peresih** 10 gld., **dratene madrace** 8 gld. 50 kr., **pulte za mašne knjige** itd.

Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik s podobami zastonj in franko. 322 35—32

Največja izbera. Lepa oprava.

Najnižje cene.

V lekarni se tudi dobiva: Pristno **francosko žganje** v originalnih steklenicah po 60 in 40 kr., **med. konjak, med. malaga,** najboljša, vse po najnižjih cenah. **Železnato kineško vino, sagrada vino** (odvajajoče) itd.

Splošno priznan je
kina-železnati malaga

kot dijetetično, krepčujoče in kri tvoreče zdravilno sredstvo, priporočljivo krvi primanjkujočim otrokom, ženskim, rekonvalescentom, sploh slabotnim osebam;

Steklenica gld. 1·80, pol stekl. gld. 1·—

Prireja se v kemično farmacevtičnem laboratoriju

lekarne „pri zlatem orlu“
J. Svobode nasl. (Mardetschlaeger)
v Ljubljani

kateri naj se dopošiljajo naročila. Ondi dobé se tudi vsa **homöopatična zdravila.**

Pojasnila na v lekarniško stroko spadajoča vprašanja dajo se radovoljno in brezplačno. 54 52—49

Svoji k svojim!

Podpisani priporoča **velečastiti duhovščini** in slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,

gospodom trgovcem 838 10-2

voščene zvitke in med

za prodajo v škafih po 15, 20, 40 *kg* težkih prav po ceni. — **Za čebelarje**

izvrstni garantirani pitanec

v škatljah po 5 *kg*, à *kg* 50 in 60 kr., škatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu.

Dobiva se **med v satovji** in **pitanec** v škafih po 20—40 *kg* prav po ceni.

Za **birmo, Božič, Miklavža** itd. prodaja raznovrstno **medenino** na debelo in drobno.

Zaloga in prodaja

brinja in brinjevca

liter gld. **1·20, médeno žganje** liter **1 gld.,** vse je lastni izdelek.

Kupuje tudi vsaki čas **med v panjih, sodčkih,** kakor tudi **vosek in suho satovje** po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo

Oroslav Dolenec
svečar in lectar, trgovina z medom i voskom,
Ljubljana, Wolfove ulice 10.

Oblastveno dovoljena

popolna razprodaja

elegantnih predmetov primernih za **božična in novoletna darila.**

Cene so neverjetno nizke. 822 15

FR. STAMPFEL v Ljubljani, Tonhalle.

Delavnica kleparskih, ključarskih,

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi

cerkvene svetilnice ali stalnice

dve po 793 5

iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine 22, 24, 28, 32 gld., iz tompaka 40, 50 gld.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gld., iz medenine po 5, 8, 10 gld.

pušice z zvončki

za pobiranje miloščine, iz kositarja po 1·50 gld., iz medenine 5 gld.

štedilna železna ognjišča

vsa železna in tudi razna za vzidati.

!! Pokrivanje zvonikov !!

Barvanje zvonikov

napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

S kritevjo zvonikov prevzema ob jednem tudi tesarska dela.

kovino-tiskarskih, stavbenih in galanterijskih del.

Razne želez. ograje, vrata, omrežja za pokopališča id.

Najboljši spomenik je

slovenski stenski koledar,

ki ima **prostor za vsakdanje bilježke.**

Za privatne in urade priporočen.

Stane 25 kr., s pošto 35 kr.

Dobiva se pri

833 3—3 **J. Bonač-u v Ljubljani.**

Predtiskarija. **Franja Meršol** (Vordruckerei.)

Mestni trg št. 18, LJUBLJANA, Mestni trg št. 18

priporoča slav. občinstvu svojo **bogato zalogo**

predtiskanih, nedovršenih in dovršenih tkanih in vezenih del,

826 3—3

primernih za **božična darila,** kakor tudi

lepo zbirko predtiskanih hišnih blagoslovov in svetih podob.

Tudi se vsprejemajo bela in pisana vezila v predtisk in popolno izvršitev v zlatu in svili.

Moja posebna naloga bode vsem p. n. naročnikom vselej postreči solidno, točno in in ceno z modernim blagom.

Vnanja naročila se po pošti najhitreje izvršujejo.

Št. 41.688. 840 3—2

Vabilo.

Vže mnogo let oproščajo se blagotvoritelji častitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljejo **oprostne listke na korist mestnemu ubožnemu zakladu.**

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov drage volje prevzela gg. trgovca **Karol Karinger** na Mestnem trgu štev. 8 in **Albert Schäffer** na Kongresnem trgu štev. 7.

Vrhu tega bode v smislu obstoječega ukrepa občinskega svéta raznašal mestni uradni sluga tudi letos oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto, ali za god, je, kakor doslej, položiti **petdeset krajcarjev** (1 krono) in na vpisovalni pôli poleg imena pristaviti tudi število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljene meje.

Pismenim pošiljatvam bodi pridejan tudi razločni naslov pošiljatelja.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 6. decembra 1897.

Št. 7324. IV. 393/1897.

Razglas.

V svrho **prostovoljne prodaje** v zapuščino dné 17. novembra 1897 v Trstu preminulega čast. gospoda župnika **Janeza Golob-a** iz Podbrezja spadajočih. vsled inventarja na 1046 gld. 55 kr. cenjenih premakljivih reči, namreč: **živine, gospodarskega in sobnega pohištva, knjig, obleke in oprave itd.,** se razpisuje dan

na 28. decembra 1897

in če treba, tudi na prihodnje dni vselej **ob 9. uri dopoldne v župnišču v Podbrezji** s pristavkom, da se bode prodajalo le za ali čez cenilno ceno in da bode moral vsaki kupec precej v roke sodnega komisarja kupnino plačati.

C. kr. okrajno sodišče v Kranju,
dné 12. decembra 1897. 845 1—1

Št. 40.979. 825 3—3

Ustanova za deklice.

Pri podpisanem magistratu izpraznjeno je **jedno mesto Valentin Hočevar-jevih ustanov** za deklice v znesku 19 gld. 60 kr. na leto.

Do te ustanove imajo pravico pred vsem sorodnice ustanovitelja, potem pa deklice v Krakovem v Ljubljani rojene, ki so lepega vedenja in še neomožene.

Prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili, vložiti je pri túuradnem vložnem zapisniku

do dné 31. decembra letos.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 2. decembra 1897.

Za sezono

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejšega zistema, samokresov itd. in vseh sem spadajočih potrebščin; posebno pa opozarjam na

Novo! trocevke, Novo!

ki se izdelujejo samo pri meni in katere je radi lahkote in priročnosti vsakomur najtopleje priporočati.

Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča le z izdelovanjem orožja, priporočam se p. n. občinstvu za mnogobrojni obisk, ker izvršujem vse v mojo stroko spadajoče nove naročbe in poprave točno, solidno in najceneje.

Velespoštovanjem

534 20—19 ***Fran Sevčik***
puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno **blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte** itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi **vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.**

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavljaje hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 12 52-51

Ana Hofbauer,

imejiteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila

za gospode, gospé in otroke

na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Za **kroj brez graje** in za **točno postrežbo** jamči tvrdka

J. C. Hamann

v Ljubljani,

ki s **perilom oskrbuje** mnogo **c. in kr. častnikov** in **c. in kr. mornarico.**

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja na zahtevo brezplačno. 66 49

Naznanilo.

Opiraje se na priporočilo v „Škofijskem Listu" II. štev. t. l. ponudimo **letošnje** 663 7

izvrstno vino,

vsem prečast. gg. cerkvenim predstojnikom, pa tudi drugim duhovnikom in kupcem po sledečih cenah:

1. **Mašno vino** . . . . . **hktl. od gld 25 do 28**
2. **Navadno namizno vino,** tudi zajamčene pristnosti „ „ „ **22 „ 24**
3. **Vino nižje vrste in poluvino** „ „ „ **15 „ 18**

Večjim odjemalcem bodisi mašnih ali drugih vin cene po dogovoru.

Zadruga postreže tudi s **finimi dezertnimi** in **buteljskimi vini**.

Najmanjša kvantiteta pod 1, 2, 3 je 56 litrov. — Cene veljajo loco Postojna do preklica.

Registr. vipavska vinarska zadruga.

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8, poleg Alojzijevišča

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najnatančnejše **izdelovanje**

monštranc, ciborijev, kelihov, tabernakljev, svečnikov, lestencev, križev itd. 764 6

iz najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

Primerna darila za Božič in novo leto!

Kanarčki.

Fini pristni harški žlahtni žvrgolivci.

837 10-2 **(Echte Harzer Kanarienrollvögel.)**

razpošiljam s povzetjem po **4, 5, 6** in **8 gld.** jednega, v osmih dnéh poskušnje ga tudi zamenjam; samice istega rodú po **1 gld.**, s čopico po **1 gld. 50 kr.** Jamčim za vrednost in živi dohod. Pri vprašanjih prosim pismeno znamko priložiti.

Srečko Tomažič,

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 33.

Staropreizkušeno dijet. kosmet. sredstvo (vribalno) za okrepčavo in utrjenje žil in mišic človeškega telesa.

Kwizdov fluid

Znamka: kača (hribolažki fluid).

Z uspehom ga rabijo hribolazci, biciklisti in jahači, da se utrdé in okrepčajo po dolgem naporu. — **Cena** steklenici **1 gld.**, pol steklenice **60 kr.**

Pristen se dobiva v vseh lekarnah.

Glavno zalogo ima

okrožna lekarna v Korneuburgu pri Dunaju.

114 17 G

Mestna hranilnica ljubljanska

obrestuje hranilne vloge tudi po novem letu **po 4%**

brez odbitka

novega rentnega davka. 827 4—3

Dobiva se povsod. C 745 36—5

Sarg's Kalodont

Najbolje in najceneje sredstvo za čiščenje zób.

Za Božič in Novo leto znižane cene!

Slavnemu občinstvu priporočam svojo **bogato zalogo**

raznovrstnih ur, verižic, prstanov, zapestnic, uhanov itd.

po najnižjih cenah.

Zlate ure za gospode od gld. 20·— naprej.
Zlate ure za dame od gld. 16·— naprej.
Budilke od gld. 1·75 naprej itd.

Šivalni stroji,

cenejši kot drugod!

Razpošilja se točno tudi po pošti. — Ceniki zastonj in franko.

Odličnim spoštovanjem 835 4—2

FRAN ČUDEN, urar v Ljubljani.

Karol Recknagel

v Ljubljani, Mestni trg štev. 3 in 24

priporoča za

božična darila

izborno zalogo

glavinih odel *(šerp), volnenih in svilnatih;*
modercev, *dobro, trpežno izdelanih, životu izvrstno priležnih;*
kravat, *najnovejših, od 25 kr. višje;*
srajc, ovratnikov, manšet;
predpasnikov *za gospé in otroke;*
kožuhovine: mufov, čepic, ovratnikov;
rokavic, *glacé- in volnenih;*
nogavic, komašen *itd. itd.,* 844 2—1

vse po najnižjih cenah.

Pristne petrograjske (ruske) galoše.

Dunajska borza.

Dné 17. decembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld.	55	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „	45	„
Avstrijska zlata renta 4%	121 „	35	„
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 „	60	„
Ogerska zlata renta 4%	121 „	50	„
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 „	50	„
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	942 „	—	„
Kreditne delnice, 160 gld.	350 „	10	„
London vista	120 „	25	„
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 „	02½	„
20 mark	11 „	80	„
20 frankov (napoleondor)	9 „	56	„
Italijanski bankovci	45 „	55	„
C. kr. cekini	5 „	70	„

Dné 17. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	159 gld.	50	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 „	—	„
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188 „	—	„
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „	15	„
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 „	75	„
Dunavske vravnavne srečke 5%	129 „	25	„
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 „	50	„
Posojilo goriškega mesta	112 „	50	„
4% kranjsko deželno posojilo	98 „	20	„
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 „	40	„
Prijoritetne obveznice državne železnice	225 „	50	„
„ „ južne železnice 3%	183 „	40	„
„ „ južne železnice 5%	125 „	50	„
„ „ dolenjskih železnic 4%	99 „	50	„

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld.	50	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156 „	—	„
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 „	—	„
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 „	50	„
Salmove srečke, 40 gld.	74 „	50	„
St. Genóis srečke, 40 gld.	79 „	—	„
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 „	—	„
Ljubljanske srečke	23 „	25	„
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	159 „	75	„
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3415 „	—	„
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	419 „	—	„
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 „	—	„
Splošna avstrijska stavbinska družba	95 „	—	„
Montanska družba avstr. plan.	131 „	05	„
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	167 „	—	„
Papirnih rubljev 100	128 „	—	„

Nakup in prodaja vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd. **Zavarovanje** za zgube pri **žrebanjih**, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev **naročil na borzi.**

Menjarnična delniška družba

„MERCUR"

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh **gospodarskih in finančnih stvareh** potem o kursnih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev** in **vestni svèti** za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnic.**

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.